

OPEN BRIEF AAN DE SCHILDER KRIS VAN DESSEL

Wees niet verbaasd dat ik schrijf in de vorm van een open brief.

Wat ik je te zeggen heb is bovenpersoonlijk in die zin dat ik je wil schrijven niet als een individuele bewonderaar van jouw werken maar als van de dichter tot de schilder. Meerdere malen heb ik je gezegd dat de schilderijen zich aan mij voordoen als gedichten en dat niet alleen vanwege de klank van de titels als ik die voor mezelf uitspreek. Het is omdat de voorgestelde thematiek en het bijzondere kleurgebruik mij doen denken dat jouw schilderijen verder gaan dan de grenzen van de schilderkunst.

Men kan zich natuurlijk afvragen of er langzamerhand niet voldoende grenzen zijn verkend, overschreden en verlegd. Bij sommige tentoonstellingen overvalt mij het gevoel namelijk dat het grensver... niet een kwaliteit is maar een attribuut van de werken. Waarom is het toch dat men alsmaar meent dat het grensverkennende en grensverleggende en grensoverschrijdende als een majeure worden afgeschilderd? Soms denk ik dat het een afstompemd verlangen is naar vluchtige genoegens en snelle bevrediging. Het grensvervagende schilderij blijft mij niet bij, het is verdwenen voordat ik me omdraai en ik keer niet terug naar de plaats waar ik het zag.

Een attribuut is niet wat men toekent aan een willekeurig object en met evenveel gemak wordt hetzelfde attribuut toegekend aan een ander, al even willekeurig, object. Het is geen gegeven dat voorkomt uit het object zelf, het is geen inherente kwaliteit. Wanneer men zegt dat iets grensver... is dan heeft dat meer te maken met een algemene opvatting over wat zou moeten zijn dan met het concrete object waarmee men zich geconfronteerd ziet. Men bepaalt zich in geringe mate tot dat object maar zoekt, hoe paradoxaal ook als het gaat om grensver..., naar een zekerheid en veronachtzaamt het bekeken schilderij.

Als ik beweer dat jouw schilderijen verder gaan dan de grenzen van de schilderkunst, dan lijkt dat op het eerste gezicht tegenstrijdig met mijn misnoegen over het grensverdomde gereutel dat maar geen einde neemt. Het zou eenvoudig zijn om te stellen dat in jouw werken het grensver... een kwaliteit is en geen attribuut, té eenvoudig. Maar misschien is wat ik je voorstel nog wel eenvoudiger. Mijn voorstel gaat uit van richting; laat de als vooruitstrevend verdomde conservatieven maar grenzen overschrijden vanuit het bekende. Uit jouw werken maak ik op dat je weet dat het eigenlijk andersom in zijn werk gaat.

Het schilderij moet gemaakt worden, zoals het gedicht geschreven. Het is aan de schilder maar tot op zekere hoogte bekend wat het zal worden, dat schilderij dat gemaakt moet worden. Dit is geen poging om het scheppingsproces te mystificeren en niet probeer ik de goddelijke genade aan te roepen. Waar het mij om gaat, en wat ik zie in jouw werken, is dat het geen vernieuwing is vanuit dat wat we al weten, maar een nadere bepaling bij wat zal komen. Je kijkt niet terug om vast te stellen wat mogelijk is, maar kijkt en maakt het vooruitlopende al mogelijk. In het Chinees spraakgebruik zegt men, de geschiedenis in ogenschouw nemend, dat men vooruitkijkt, naar dat wat gebeurd is.

Zou men zich omkeren dan is er niets omdat de toekomst onbekend is en men is ten aanzien daarvan principieel ignorant; en dat geldt niet alleen voor de Chinezen. Het is niet aan iedereen gegeven om zich te kunnen omkeren en iets te creëren dat de onneembare grens van de toekomst negeert. Ik meen dat jij in jouw werken daarin slaagt op een wijze zoals men zegt dat de dichters dat soms kunnen bewerkstelligen in het begrijpen van de taal.

Neen, ik spreek niet van de voorgestelde thematiek en het bijzondere kleurgebruik. Eigenlijk is dat iets wat iedereen kan zien. Wat ik te zeggen heb handelt over de kwaliteit van de werken afgezien van dat wat zich concreet op het doek voordoet. Met jouw werken laat je zien dat het negeren van grenzen, en zelfs van het idee van grens als zodanig, een belangrijke gebeurtenis in de schilderkunst gezet kan zijn. Paradoxaal genoeg kan ik dat enkel verwoorden met de opmerking dat jouw schilderijen verder gaan dan de grenzen van de schilderkunst. Tenslotte kan niet iedereen het *Chinese* standpunt innemen.

Ad van Rosmalen
Lokaal 01, Breda